

Nr 161.

Av herr **Hedlund** i Östersund, om lagstiftning angående offentliga insamlingar.

Genom propositionen nr 112 till 1942 års riksdag framlades förslag till förordning angående offentliga insamlingar. På hemställan av första lagutskottet (utlåtande nr 58) beslöt riksdagen emellertid att avslå propositionen samt att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta, under beaktande av vad utskottet i sitt utlåtande anfört, verkställa ny allsidig utredning i frågan och för riksdagen framlägga det förslag som därav kunde föranledas. En stark minoritet inom första lagutskottet hade i angiven reservation förordat antagande av ett utav reservanterna utarbetat författningsförslag i ämnet. Vid votering i första kammaren avgåvos 49 röster för utskottsmajoritetens hemställan och 45 röster för reservationen. I andra kammaren följdes därefter utskottets hemställan utan debatt eller votering.

Kungl. Maj:t har, såvitt känt, ännu icke föranstaltat om den av riksdagen begärda utredningen, och något förslag i ämnet från Kungl. Maj:ts sida lär icke vara att vänta till innevarande riksdag. Det synes emellertid uppenbart att behov föreligger av en lagstiftning om kontroll över offentliga insamlingar. Att så är fallet framkom under den utredning som föregick 1942 års förslag och vitsordades från skilda håll under frågans behandling i riksdagen. Frågan har ytterligare aktualiserats genom vissa på senare tid inträffade händelser. Det har visat sig att insamlingsverksamheten i vissa fall urartat till rent geschäft. Allmänheten har emellertid uppenbarligen rätt att kräva, att de pengar den satsat till ideella eller välgörande ändamål icke komma i orätt ficka. Icke minst för den omfattande lojala och samhällsgagnande insamlingsverksamheten vore det ett starkt intresse att en lagstiftning, som hindrar osunda företeelser och skadliga utväxter inom förevarande område, komme till stånd. Det finns grundad anledning antaga, att den enskilda offervilligheten inom landet kommer att tagas i anspråk för många behjärtansvärda syften även i framtiden. Det bör därför tillses att nödiga garantier skapas för att de insamlade medlen komma till avsett gagn. Samtidigt bör emellertid iakttagas, att en lagstiftning i ämnet icke innebär större våld än nöden kräver. Av vikt är sålunda bl. a. att lagstiftningen erhåller ett sådant innehåll, att den insamlingsverksamhet, som bedrivs av nykterhetssammanslutningarna eller andra organisationer med ideella syften, icke hindras eller försvåras.

Det förslag till förordning angående offentliga insamlingar, som utarbetades av reservanterna inom första lagutskottet vid 1942 års riksdag, torde

i stort sett innebära en lämplig lösning av förevarande lagstiftningsspörsmål. Endast på en punkt torde en ändring av förslaget böra förordas. Enligt förslaget skulle bl. a. nykterhetsorganisation icke behöva göra anmälan om planerad insamling utan i stället jämlikt 8 § kunna erhålla tillstånd att utan anmälan anordna insamling. Detta tillvägagångssätt synes för nykterhetsrörelsens del innebära en onödig och meningslös omgång. Mera ändamålsenligt synes vara att hänföra av nykterhetsorganisationerna anordnade insamlingar under de i 1 § tredje stycket uppräknade insamlingar, beträffande vilka förordningen överhuvudtaget ej är tillämplig.

På grund av vad sålunda anförts tillåter sig undertecknad hemställa,

att riksdagen måtte för sin del antaga det förslag till förordning angående offentliga insamlingar, som upptagits i reservationen till första lagutskottets utlåtande nr 58 vid 1942 års lagtima riksdag, med de jämkningar däri, som här ovan föreslagits eller som vid ärendets utskottsbehandling kunna finnas erforderliga eller lämpliga.

Stockholm den 19 januari 1944.

Verner Hedlund,
Östersund.